

Sterf twee keer

Eerder verschenen van Tess Gerritsen bij The House of Books:

Hartslag
Diagnose besmet
Koud bloed
Alarmfase Rood
Koud hart

RIZZOLI & ISLES-THRILLERS

De laatste sterft
Het stille meisje
Sneeuwval
Het aandenken
De Mefisto Club
Verdwijn
Zustermoord
De zondares
De leerling
De chirurg

Tess Gerritsen

Sterf twee keer

the house of books

Oorspronkelijke titel: *Die Again*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Ballantine Books, New York 2014
© Tess Gerritsen, 2014
© Vertaling uit het Engels: Els Franci-Ekeler, 2014
© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2014
Omslagontwerp: Loudmouth/Robert Adriaansen, Utrecht
Foto auteur: © Spiley/Petra van Vliet
Typografie: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4554 4
ISBN 978 90 443 4555 1 (e-book)
NUR 332

www.thehouseofbooks.com

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The House of Books is een imprint van Dutch Media Books bv

I

De Okavangodelta, Botswana

Door de schuine invalshoek van het prille zonlicht zie ik het meteen, subtiel als een watermerk, afgedrukt op een kaal stukje grond. Later op de dag, als de Afrikaanse zon heet en fel boven onze hoofden staat, zou het me ontgaan zijn, maar vroeg op de ochtend hebben zelfs de kleinste randjes en kuiltjes een schaduw, en als ik uit onze tent kruip, valt de pootafdruk me meteen op. Ik ga er op mijn hurken naast zitten. Er loopt een rilling over mijn rug als ik beseft dat we slechts beschermd door dun tentdoek hebben geslapen.

Richard kruipt door de flap en kreunt vergenoegd als hij opstaat, zich uitrekt en de geuren opsnuift van het bedauwde gras, de rook van het houtvuur en het ontbijt dat daarop wordt bereid. De geuren van Afrika. Dit avontuur is Richards droom. Het is altijd Richards droom geweest, niet de mijne. Ik ben de inschikkelijke vriendin die sportief zegt: natuurlijk ga ik mee, schat. Ook al moeten we achtendertig uur reizen, in drie verschillende vliegtuigen, van Londen naar Johannesburg, van Johannesburg naar Maun en daarna het binnenland in, waarbij we het laatste traject afleggen in een rammelend toestel dat wordt bestuurd door een piloot met een kater. Ook al moeten we twee weken in een tent slapen, muggen van ons af slaan en onze behoefte doen in de bosjes.

Ook al zou het mijn dood kunnen worden, en dat is waar ik aan denk als ik staar naar de pootafdruk die is achtergebleven op de droge grond, amper een meter van de plek waar Richard en ik lagen te slapen.

‘Ruik je dat, Millie?’ roept Richard uit. ‘Nergens anders ruikt het zoals hier!’

‘Er heeft hier een leeuw rondgelopen,’ zeg ik.

‘Ik wou dat ik deze lucht in een flesje mee naar huis kon nemen. Wat een geweldig souvenir zou dat zijn. De geur van de wildernis!’

Hij luistert niet naar me. Hij is dronken van Afrika, van zijn grote-blankejagersdroom, waarin alles ‘geweldig’ en ‘grandioos’ is, zelfs de bonen met spek uit blik die we gisteravond kregen voorgeschoteld, volgens hem ‘het lekkerste maaltje ooit!’

Ik herhaal, luider: ‘Er heeft hier een leeuw gelopen, Richard. Vlak bij ons. Stel dat hij de tent was binnengedrongen...’ Ik wil hem choqueren, hem horen zeggen: ‘O god, Millie, wat vreselijk.’

In plaats daarvan roept hij opgewekt naar de dichtstbijzijnde leden van onze groep: ‘Hé, kom eens kijken! Er is vannacht een leeuw in ons kamp geweest!’

De twee meisjes uit Kaapstad, die in de tent naast ons slapen, komen naar ons toe. Sylvia en Vivian hebben Nederlandse achternamen die ik niet kan spellen of uitspreken, en zijn allebei begin twintig, gebruind, blond en langbenig. In het begin kon ik hen niet uit elkaar houden, tot Sylvia uiteindelijk kribbig zei: ‘Je doet net alsof we een tweeling zijn, Millie! Zie je niet dat Vivian blauwe ogen heeft en ik groene?’ Als de meisjes aan weerskanten van me hurken om de pootafdruk te bekijken, merk ik dat ze ook verschillend ruiken. Vivian-met-de-blauwe-ogen ruikt naar vers gras, de frisse, onbedorven geur van de jeugd. Sylvia ruikt naar de citronellaolie waarmee ze zich voortdurend insmeert tegen de muggen, want ‘DEET is gif. Dat weet je toch wel?’ Ze flankeren me als boekensteunen in de vorm van blonde godinnen en ik zie Richard naar Sylvia’s borsten in het te laag uitgesneden topje kijken. Voor een meisje dat zich zo vaak insmeert met citronellaolie, biedt ze de muggen erg veel bijtklare huid.

Uiteraard komt Elliot er ook snel bij. Hij is altijd in de buurt van de blondjes, die hij pas een paar weken geleden in Kaapstad heeft leren kennen. Hij volgt hen als een puppy die hoopt op wat aandacht.

‘Is dat een verse pootafdruk?’ vraagt hij ongerust. Eindelijk iemand die er net als ik door gealarmeerd is.

‘Ik heb die afdruk gisteren niet gezien,’ zegt Richard. ‘De leeuw moet hier dus vannacht zijn geweest. Stel je toch voor dat je ’s nachts hoge nood hebt en dan zo’n beest tegenkomt.’ Hij brult en klauwt met gekromde vingers naar Elliot, die achteruitdeinst. Richard en de blondjes moeten erom lachen. Elliot is het watje van de groep, een bangelijke Amerikaan wiens zakken uitpuilen van tissues en muggenspray, zonnebrandcrème en handgel, allergiepillen, jodiumtabletten en wat je verder ook maar nodig hebt om in leven te blijven.

Ik lach niet met hen mee. ‘Dat had een van ons het leven kunnen kosten,’ merk ik op.

‘Ja, maar zulke risico’s neem je nu eenmaal als je op safari gaat,’ zegt Sylvia terecht. ‘Je zit hier in de wildernis, tussen de leeuwen.’

‘Zo te zien is deze niet erg groot,’ zegt Vivian, voorovergebogen over de afdruk. ‘Misschien is het een leeuwin.’

‘Leeuw of leeuwin,’ zegt Elliot, ‘je kunt door beide worden aangevallen.’

Sylvia geeft hem speels een tik. ‘Aah. Ben je bang?’

‘Natuurlijk niet. Ik dacht alleen dat Johnny overdreef toen hij ons op de eerste dag waarschuwde met zijn “Blijf in de auto. Blijf in de tent. Anders is het snel met je gedaan.”’

‘Als je geen risico’s durft te nemen, had je naar een dierentuin moeten gaan, Elliot,’ zegt Richard. De blondjes lachen om zijn rake opmerking. Applaus voor Richard, het alfamannetje. Net zoals de helden in de boeken die hij schrijft, is hij de man die de leiding neemt en de wereld redt. Dat denkt hij tenminste. Dat hij hier in de wildernis de zoveelste onnozele Londenaar is, weerhoudt hem er niet van zich te gedragen als een expert in overlevingstechnieken. Alweer iets wat me vanochtend irriteert, omdat ik honger heb en slecht heb geslapen en omdat de muggen me alweer hebben gevonden. Muggen weten me altijd te vinden. Het lijkt wel alsof voor hen de etensklok luidt zodra ik buiten kom. Ik sla ze bij mijn hals en gezicht vandaan.

Richard roept de Afrikaanse spoorzoeker erbij. ‘Clarence, kom eens kijken! Moet je zien wat er vannacht door ons kamp is gesloten.’

Clarence zit bij het kampvuur een kopje koffie te drinken met

meneer en mevrouw Matsunaga. Hij kuiert naar ons toe met zijn tinnen koffiebeker in zijn hand en gaat op zijn hurken zitten om de pootafdruk te bekijken.

‘Het is een verse afdruk,’ zegt Richard, onze nieuwe wildernisdeskundige. ‘De leeuw moet hier vannacht zijn geweest.’

‘Geen leeuw,’ zegt Clarence. Hij kijkt met half toegeknepen ogen naar ons op. Zijn pikzwarte gezicht glanst in de ochtendzon. ‘Een luipaard.’

‘Weet je dat zeker? Kun je dat aan één afdruk aflezen?’

Clarence schetst iets in de lucht boven de pootafdruk. ‘Het is een voorpoot. De vorm is rond, zoals bij een luipaard.’ Hij staat op en tuurt de omgeving af. ‘En het is er maar één, dus is het een dier dat gewend is in zijn eentje te jagen. Ja, het was een luipaard.’

Meneer Matsunaga begint foto’s van de pootafdruk te maken met zijn grote Nikon, die een telelens heeft die eruitziet als een projectiel dat je het heelal in kunt schieten. Hij en zijn vrouw dragen identieke kleding: een sarafi-jasje, kakibroek, katoenen sjaal en breedgerande hoed. Ze zijn elegant eender, tot in de kleinste details. Dergelijke stellen kom je in alle vakantieoorden ter wereld tegen, in kaki of opzichtig bedrukte stoffen. Ik heb me weleens afgevraagd of zulke mensen op een dag ’s morgens wakker werden en dachten: zullen we de wereld eens aan het lachen maken?

Terwijl de rijzende zon de schaduwen verkleint die de pootafdruk zo mooi zichtbaar maakten, nemen ook de anderen foto’s, in een race tegen het steeds feller wordende licht. Zelfs Elliot haalt zijn pocketcamera tevoorschijn, ook al doet hij dat volgens mij alleen omdat de anderen ook foto’s maken en hij geen buitenbeentje wil zijn. Ik ben de enige die geen fototoestel gaat halen, want Richard neemt genoeg foto’s voor ons beiden, met zijn Canon maar liefst, ‘het fototoestel dat de fotografen van *National Geographic* gebruiken!’ Ik loop naar een schaduwplek, maar zelfs uit de zon druipt het zweet uit mijn oksels. Het is nu al warm. Hier in de wildernis is het elke dag bloedheet.

‘Is het jullie nu duidelijk waarom ik heb gezegd dat je ’s nachts in je tent moet blijven?’ vraagt Johnny Posthumus.

Onze gids is zo stilletjes teruggekeerd van de rivier dat ik er niets

van heb gemerkt. Ik draai me om en zie hem pal achter me staan. Het klinkt naargeestig, Posthumus, maar hij zegt dat het een veelvoorkomende naam is onder de Afrikaanse kolonisten van wie hij afstamt. Hij heeft de trekken van zijn noeste Nederlandse voorvaderen: blond haar dat door de zon nog wat is opgebleekt, blauwe ogen en stevige, bruine benen onder zijn kakishort. Hij lijkt ongevoelig voor de muggen en de hitte, draagt geen hoed en gebruikt geen muggenolie. Wie opgroeit in Afrika krijgt blijkbaar vanzelf een dikke huid en wordt immuun voor ongemakken.

‘Deze luipaard is vlak voordat het licht werd door het kamp gelopen,’ zegt Johnny. Hij wijst naar wat struiken aan de rand van ons kamp. ‘Hij kwam daarvandaan, wandelde naar het vuur en keek me recht aan. Een prachtig exemplaar, groot en gezond.’

Ik kan er niet over uit dat hij zo kalm blijft. ‘Heb je hem dan gezien?’

‘Ik was bezig het kampvuur op te stoken voor het ontbijt en toen was hij daar opeens.’

‘Wat heb je gedaan?’

‘Ik heb gedaan wat ik jullie ook heb opgedragen. Ik ben opgestaan, heb me zo groot mogelijk gemaakt en hem mijn gezicht laten zien. Prooidieren zoals zebra’s en antilopen hebben ogen aan de zijkant van hun kop, maar bij een roofdier zitten de ogen aan de voorzijde. Laat katachtigen altijd je gezicht zien. Laat hem zien waar je ogen zitten, dan weet hij dat jij ook een roofdier bent en zal hij zich twee keer bedenken voordat hij aanvalt.’ Johnny kijkt de kring rond naar de zeven mensen die hem betalen om hen in de rimboe in leven te houden. ‘Onthou dat goed. We zullen meer van die grote katten zien naarmate we dieper de wildernis in trekken. Als je er eentje tegenkomt, moet je je zo groot mogelijk maken en hem recht in de ogen kijken. En wat je ook doet, ga niet op de loop. Als je blijft staan, heb je een veel betere kans om het te overleven.’

‘Je stond midden in het kamp oog in oog met een luipaard,’ zegt Elliot. ‘Waarom heb je dát niet gebruikt?’ Hij wijst naar het geweer dat Johnny altijd over zijn schouder draagt.

Johnny schudt zijn hoofd. ‘Een luipaard schiet ik niet neer. En andere katachtigen ook niet.’

‘Is dat geweer niet juist daarvoor bestemd? Om jezelf te beschermen?’

‘Luipaarden dreigen uit te sterven. Dit gebied is hun terrein, wij zijn de indringers. Als een luipaard mij zou aanvallen, denk ik niet dat ik hem zal kunnen doden. Zelfs niet om mijn eigen leven te redden.’

‘Maar dat geldt toch niet voor ons?’ Elliot lacht nerveus en kijkt ons groepje langs. ‘Je zou een luipaard toch wel neerschieten om óns te beschermen?’

Johnny beantwoordt dat met een ironische glimlach. ‘Dat staat nog te bezien.’

Tegen het middaguur hebben we het kamp opgebroken en zijn we klaar om dieper de wildernis in te trekken. Johnny bestuurt de landrover. Clarence zit op de spoorzoekersstoel boven de bumper. Ik vind het maar gevaarlijk zoals hij daar zit, met zijn bengelende benen, die een eenvoudige prooi lijken voor een passerende leeuw, maar Johnny verzekert ons dat we veilig zijn zolang we één zijn met het voertuig, omdat roofdieren dan denken dat we allemaal deel uitmaken van één enorm dier. ‘Maar als je de auto verlaat, ben je hun avondmaal. Heeft iedereen dat goed begrepen?’

Ja, ja. Dat hebben we begrepen.

Er zijn hier geen wegen, alleen gras dat is geplet onder de wielen van allerlei voertuigen die de onvruchtbare grond keihard hebben gemaakt. Eén enkele touringcar kan een hoeveelheid schade veroorzaken die het landschap nog maandenlang ontsiert, zegt Johnny, al heb ik het idee dat er niet veel auto’s zijn die zo diep in de delta doordringen. We bevinden ons op drie dagen rijden van de vliegstrip waar we zijn afgezet en hebben nog geen andere voertuigen gezien.

Toen ik vier maanden geleden in onze Londense flat zat, waar de regen tegen de ramen tikte, had ik geen idee wat wildernis was. Toen Richard me naar zijn computer riep om me de safari door Botswana te laten zien die hij voor ons wilde boeken, zag ik foto’s van leeuwen en nijlpaarden, neushoorns en luipaarden, de dieren die je in alle dierentuinen en wildparken ziet. Zo had ik het me

voorgesteld, als een reusachtig wildpark met gerieflijke lodges en wegen. In elk geval wegen. Volgens de website ging je tijdens de safari ook ‘in de bush kamperen’, maar ik dacht dat je dan in mooie, grote tenten met een douche en een chemisch toilet zou overnachten. Ik wist niet dat ik betaalde om achter een boom mijn behoefte te mogen doen.

Richard vindt deze vorm van kamperen helemaal niet erg. Hij is idolaat van Afrika en laat tijdens de rit zijn fototoestel onophoudelijk klikken. Op de bank achter ons houdt het toestel van meneer Matsunaga dat van Richard precies bij, klik voor klik, alleen met die veel langere lens. Richard zal het niet toegeven, maar hij is stinkend jaloers op het formaat van meneer Matsunaga’s telelens. Ik weet nu al dat hij zodra we terug zijn in Londen, onmiddellijk online gaat opzoeken hoeveel dat toestel en die lens kosten. Zo strijden moderne mannen, niet met een speer en een zwaard, maar met creditcards. Heb jij een gold card? Ik een platina. De arme Elliot met zijn unisex Minolta blijft ver achter, maar ik denk niet dat hij dat erg vindt, want hij zit weer knus met Vivian en Sylvia achterin. Als ik naar hen omkijk, zie ik het resolute gezicht van mevrouw Matsunaga. Zij is net als ik een vrouw die zich schikt naar haar man. Ik weet zeker dat ook zij het geen ideale vakantie vindt als je in de struiken moet poepen.

‘Leeuwen! Leeuwen!’ roept Richard. ‘Daar!’

De fototoestellen klikken verwoed en we komen zo dichtbij dat ik de zwarte vliegen op de flank van de mannetjesleeuw kan zien. Een stukje verderop liggen drie leeuwinnen te soezen in de schaduw van een hardekoelboom. Ineens hoor ik achter me een uitbarsting in het Japans. Ik kijk om en zie dat meneer Matsunaga overeind is gekomen. Zijn vrouw heeft hem bij zijn jack gegrepen om te voorkomen dat hij uit de auto springt om nog betere foto’s te kunnen maken.

‘Zitten!’ buldert Johnny met een stem die niemand, mens noch dier, kan negeren.

Meneer Matsunaga laat zich onmiddellijk weer op het bankje zakken. Zelfs de leeuwen lijken te zijn geschrokken en kijken allemaal naar het mechanische monster met de achttien armen.

‘Ben je vergeten wat ik heb gezegd, Isao?’ zegt Johnny kwaad. ‘Als je je losmaakt van de auto, ben je dood.’

‘Ik raak opgewonden. Ik vergeet,’ mompelt meneer Matsunaga, en hij buigt nederig zijn hoofd.

‘Ik probeer er alleen voor te zorgen dat je niks overkomt.’ Johnny haalt diep adem en gaat op zachtere toon door: ‘Het spijt me dat ik zo schreeuwde, maar vorig jaar was een collega van me op een gamedrive, toen twee van zijn klanten opeens uit de auto sprongen om foto’s te maken. De leeuwen hadden hen meteen te pakken.’

‘Bedoel je dat de leeuwen die mensen hebben... opgevreten?’ vraagt Elliot.

‘Zo zijn leeuwen geprogrammeerd, Elliot. Dus geniet van wat je ziet, maar blijf in de auto, oké?’ Johnny lacht om de spanning weg te nemen, maar we voelen ons bedrukt, als stoute kinderen die op hun kop hebben gekregen. De fototoestellen klikken minder enthousiast, de foto’s worden alleen genomen om te maskeren hoe onbehaaglijk we ons voelen. We zijn er allemaal van geschrokken dat Johnny zo uitviel tegen meneer Matsunaga. Ik staar naar Johnny’s rug, die vlak voor me oprijst, en zie de spieren van zijn nek zwellen als dikke wingerds. Hij start de motor weer. We laten de leeuwen achter ons en vervolgen onze weg naar de volgende kampeerplaats.

Na zonsondergang komt de drank tevoorschijn. Zodra de vijf tenten zijn opgezet en het kampvuur brandt, maakt Clarence de aluminium cocktailkist open die de hele dag achter in de auto heeft meegehobbeld, en stalt flessen jenever, whisky, wodka en amarula uit. Op de amarula ben ik nogal gesteld geraakt. Het is een zoete, romige likeur die wordt gemaakt van de vrucht van de Afrikaanse amarulaboom. Het smaakt naar duizend alcoholische calorieën van koffie en chocola. Het is zo’n drankje waar een kind stiekem een slokje van neemt als zijn moeder niet kijkt. Clarence knipoogt als hij me mijn glas geeft, alsof ik de ondeugd van de groep ben omdat alle anderen volwassen drankjes nemen, zoals lauwe jenever met tonic of pure whisky. Dit is het moment van de dag waarop ik denk: ja, het is best fijn in Afrika. Als de ongemakken, de insecten en de spanningen tussen mij en Richard verdwijnen in een tipsy

roes en ik in een ligstoel neerstrijk om de zon te zien ondergaan. Terwijl Clarence een eenvoudige maaltijd bereidt van stoofvlees met brood en fruit, spant Johnny een draad met belletjes rond het kamp, zodat we gewaarschuwd worden als er weer een dier komt binnenwandelen. Ik kijk naar Johnny's silhouet, dat afsteekt tegen de gloed van de zon, en zie dat hij opeens stil blijft staan. Hij houdt zijn hoofd opgeheven en snuift de lucht op, de honderden geuren waar ik me niet eens van bewust ben. Hij heeft opeens iets van de dieren die hier leven. Hij is zo thuis in de wildernis dat het me niet zou verbazen als hij opeens een brul had uitgestoten als een leeuw.

Ik vraag aan Clarence, die in de pruttelende pan roert: 'Hoelang werken Johnny en jij al samen?'

'Johnny en ik? Dit is de eerste keer.'

'Ben je dan niet zijn vaste spoorzoeker?'

Clarence strooit wat peper in de pan. 'Mijn neef is Johnny's spoorzoeker. Deze week is Abraham naar zijn dorp voor een begrafenis. Hij vroeg of ik voor hem kon invallen.'

'En wat vindt Abraham van Johnny?'

Clarence' witte tanden glanzen in het schemerige licht als hij grinnikt. 'O, mijn neef zit altijd vol verhalen over Johnny. Vol verhalen. Hij vindt dat Johnny als Shangaan geboren had moeten worden, omdat hij net zo is als wij, alleen blank.'

'Als Shangaan? Is dat jouw stam?'

Hij knikt. 'Wij komen uit de provincie Limpopo in Zuid-Afrika.'

'Is dat de taal die ik jullie tweeën soms hoor spreken?'

Hij lacht schuldig. 'Als jullie niet mogen weten wat we zeggen.'

Dat zullen dan geen flatteuze opmerkingen zijn, stel ik me voor. Ik kijk naar de groep rond het kampvuur. Meneer en mevrouw Matsunaga bekijken de foto's die hij vandaag heeft gemaakt. Vivian en Sylvia zitten in hun laag uitgesneden topjes feromonen uit te wasemen en zoals altijd bedelt Elliot om hun aandacht. 'Hebben jullie het niet koud?' 'Zal ik een vestje voor jullie halen?' 'Willen jullie nog een gin-tonic?'

Richard komt onze tent uit. Hij heeft een schoon overhemd aangetrokken. Naast me wacht een stoel voor hem, maar hij loopt er straal voorbij, gaat naast Vivian zitten en laat zijn charme op haar

los. ‘Hoe vind je de safari tot nu toe?’ ‘Kom je weleens in Londen?’ ‘Ik zal jou en Sylvia met alle plezier een gesigneerd exemplaar van *Blackjack* sturen als het boek gepubliceerd is.’

Uiteraard weten ze allemaal wie hij is. Binnen een uur na de eerste kennismaking met de groep liet Richard zich subtiel ontvalen dat hij thrillerschrijver Richard Renwick is, de man die Jackman Tripp, de held van MI5, in het leven heeft geroepen. Helaas had geen van onze medereizigers ooit van Richard en zijn held gehoord, waardoor de eerste safaridag in een wat stroeve stemming was verlopen. Maar nu is hij weer de oude en doet hij waar hij zo goed in is: zijn publiek paaien. Wat mij betreft legt hij het er veel te dik bovenop. Maar als ik daar iets over zou zeggen, weet ik al wat zijn antwoord zal zijn: ‘Dat moeten schrijvers nu eenmaal doen, Millie. We moeten ons vriendelijk opstellen om nieuwe lezers te lokken.’ Alleen is het wel opvallend dat Richard nooit tijd verkwist aan vriendelijke omgang met oudere dames, alleen met jonge en het liefst mooie meisjes. Ik weet nog precies hoe hij die charme op mij losliet, vier jaar geleden, tijdens een signeursessie van *Kill Option* in de boekhandel waar ik werk. Als Richard eenmaal op dreef is, is hij onweerstaanbaar, en ik zie hem nu naar Vivian kijken zoals hij al een jaar niet naar mij heeft gekeken. Hij steekt een Gauloise tussen zijn lippen en buigt zich naar voren met zijn hand rond het vlammetje van zijn zilveren aansteker, zoals zijn held Jackman Tripp het zou doen, met mannelijke zwier.

De lege stoel naast me is nu een zwart gat dat alle plezier uit mijn stemming zuigt. Ik wil net opstaan om naar onze tent te gaan, als Johnny ineens in de stoel plaatsneemt. Hij zegt niets, maar laat zijn blik over de groep gaan alsof hij ons taxeert. Ik geloof dat hij ons voortdurend taxeert en vraag me af wat hij ziet als hij naar mij kijkt. Gedraag ik me net zoals alle andere inschikkelijke echtgenotes en vriendinnen die zich naar de bush laten slepen om tegemoet te komen aan de safarifantasieën van hun vent?

Zijn blik maakt me nerveus en ik voel me gedwongen de stilte te verbreken. ‘Werken die belletjes rond het kamp echt?’ vraag ik. ‘Of zijn ze alleen bedoeld om ons een veilig gevoel te geven?’

‘Ze dienen als eerste waarschuwing.’

‘Ik heb ze vannacht niet gehoord, toen de luipaard het kamp binnenkwam.’

‘Ik wel.’ Hij leunt naar voren om nog wat hout in het vuur te leggen. ‘We zullen de belletjes vannacht waarschijnlijk weer horen.’

‘Denk je dat er nog meer luipaarden in de buurt zitten?’

‘Nee, vanavond zijn het hyena’s.’ Hij wijst naar de angstaanjagende duisternis rond de door het vuur verlichte cirkel. ‘Er zitten er al een paar naar ons te kijken.’

‘Wat?’ Ik tuur in het donker en zie nu pas de oplichtende ogen die ons in de gaten houden.

‘Ze hebben veel geduld. Ze wachten af of hier een maaltje te halen valt. Wie zich in zijn eentje buiten het kamp waagt, wordt dat maaltje.’ Hij haalt zijn schouders op. ‘Daarom hebben jullie mij ingehuurd.’

‘Om te voorkomen dat wij een maaltijd worden.’

‘Ik zou snel failliet gaan als ik te veel cliënten verloor.’

‘Hoeveel is te veel?’

‘Jij zou pas de derde zijn.’

‘Dat meen je niet echt, hè?’

Hij glimlacht. Alhoewel hij ongeveer net zo oud is als Richard, heeft het leven onder de Afrikaanse zon rimpeltjes rond Johnny’s ogen gekerfd. Hij legt geruststellend zijn hand op mijn arm. Ik schrik ervan, omdat hij niet iemand is die anderen onnodig aanraakt. ‘Nee. Het is maar een grapje. Ik heb nog nooit een cliënt verloren.’

‘Ik weet nooit of je een grapje maakt of niet.’

‘Als ik iets serieus meen, merk je het vanzelf.’ Hij kijkt naar Clarence, die in het Tsonga iets tegen hem zegt. ‘We kunnen eten.’

Ik kijk naar Richard om te zien of het hem is opgevallen dat Johnny met me zat te praten, met zijn hand op mijn arm, maar Richard heeft alleen oog voor Vivian. Ik had net zo goed onzichtbaar kunnen zijn.

‘Daar kom je als auteur gewoon niet onderuit,’ zegt Richard zoals ik al had verwacht als we later in onze tent liggen. ‘Ik probeer alleen maar mijn lezerspubliek uit te breiden.’ We fluisteren, want het

tentdoek is dun en de tenten staan dicht bij elkaar. ‘En ik vind het mijn plicht hen een beetje te beschermen. Twee jonge vrouwen, helemaal alleen in de wildernis. Erg avontuurlijk voor meisjes van hun leeftijd, vind je ook niet? Ergens moet je daar ook wel bewondering voor hebben.’

‘Ze worden door Elliot al genoeg bewonderd,’ zeg ik.

‘Elliot bewondert alles met twee x-chromosomen.’

‘Waarom zeg je dan dat ze hier helemaal alleen zijn? Elliot reist toch met hen samen?’

‘Ja, reuze vervelend voor hen, dat hij de hele tijd kwijlend om hen heen hangt.’

‘Volgens Elliot hebben ze hem zelf uitgenodigd.’

‘Ze hebben hem uitgenodigd omdat ze medelijden met hem hadden. Hij heeft hen ontmoet in een of andere nachtclub en hoorde dat ze op safari gingen. Ze hebben waarschijnlijk gezegd: “Hé, anders ga je mee de wildernis in!” Ik denk niet dat ze gedacht hadden dat hij het echt zou doen.’

‘Waarom praat jij altijd zo kleinerend over Elliot? Hij lijkt me een erg aardige man. En hij weet heel veel van vogels.’

Richard snuift. ‘En dat maakt een man zó aantrekkelijk.’

‘Wat heb je toch? Waarom ben je zo prikkelbaar?’

‘Dat kan ik ook aan jou vragen. Ik maak een praatje met een jonge vrouw en jij zit meteen te chagrijnen. Die meisjes hebben hier tenminste schik. Zij weten er iets van te maken.’

‘Ik doe mijn best, maar ik wist niet dat het zo’n ruige reis zou worden. Ik had gerekend op...’

‘Dikke handdoeken en chocolaatjes op je hoofdkussen.’

‘Doe niet zo neerbuigend. Ik ben toch met je meegegaan?’

‘Maar je doet niks anders dan klagen. Ik heb er mijn hele leven van gedroomd om op safari te gaan, Millie. Verpest dit niet voor me.’

We fluisteren niet meer en ik weet zeker dat de anderen alles kunnen verstaan, als ze nog wakker zijn. Ik weet dat Johnny niet slaapt, want hij houdt als eerste de wacht. Ik stel me voor hoe hij bij het kampvuur zit, naar onze stemmen luistert, de spanning hoort stijgen. Hij was zich vast al bewust van die spanning. Johnny Posthumus

is een man wie niets ontgaat. Zo weet hij te overleven in deze wildernis, waar je leven kan afhangen van het feit of je een belletje hoort rinkelen of niet. Hij vindt ons vast nutteloze, oppervlakkige figuren. Ik ben benieuwd hoeveel huwelijken hij heeft zien mislukken, hoeveel zelfingenomen mannen hij door Afrika vernederd heeft zien worden. De wildernis is niet zomaar een vakantiebestemming; het is waar je leert hoe onbeduidend je bent.

‘Het spijt me,’ fluister ik, en ik tast naar Richards hand. ‘Natuurlijk wil ik deze vakantie niet voor je bederven.’

Ik sluit mijn vingers om zijn hand, maar hij reageert niet op mijn toenadering. Zijn hand ligt als een dood ding in de mijne.

‘Je zet overal een domper op. Ik weet dat jij liever een ander soort vakantie had gehad, maar jezus, moet je de hele dag met zo’n zuur gezicht rondlopen? Sylvia en Vivian vinden het toch ook leuk? Zelfs mevrouw Matsunaga gedraagt zich sportief.’

‘Misschien komt het door de malariapillen,’ zeg ik zwakjes. ‘De dokter zei dat je daar gedeprimeerd van kunt raken. Hij zei dat er zelfs mensen zijn die er krankzinnig door worden.’

‘Nou, ik heb anders geen last van de mefloquine. En de meisjes slikken het ook en blijven ook vrolijk.’

De meisjes. Hij blijft me vergelijken met de meisjes, die negen jaar jonger zijn dan ik, negen jaar slanker en frisser. Hoe kun je als vrouw nog fris lijken als je vier jaar een flat, een badkamer en een toilet met elkaar hebt gedeeld?

‘Als ik nou eens stop met die pillen,’ opper ik.

‘En malaria krijgen? Ja, dat lijkt me een puik idee.’

‘Wat moet ik dan? Vertel me wat je van me wilt, Richard.’

‘Dat weet ik niet.’ Hij zucht en draait zich om. Zijn rug heeft iets van koud beton, een muur rond zijn hart, dat daardoor buiten mijn bereik ligt. Een ogenblik later zegt hij zachtjes: ‘Ik weet niet hoe het met ons verder moet, Millie.’

Maar dat weet ik wel. Ik weet hoe Richard verder wil. Weg van mij. Hij is al maanden bezig zich van me los te weken, zo subtiel, zo geleidelijk, dat ik het niet heb willen erkennen. Ik zou het kunnen toeschrijven aan het cliché dat we het allebei zo druk gehad hebben. Hij moest alle zeilen bijzetten om de revisies van *Blackjack* af

te maken. Ik zat tot over mijn oren in de jaarlijkse inventaristelling van de winkel. Ik maakte mezelf wijs dat het wel weer goed zou komen als we het wat rustiger aan konden doen.

Buiten onze tent klinken de nachtelijke geluiden van de delta. We kamperen niet ver van een rivier, waar we vandaag nijlpaarden hebben gezien. Ik geloof dat ik die nu hoor, samen met het geritsel, gekrijs en gegrom van talloze andere dieren.

Maar in onze tent heerst stilte.

Zo sterft de liefde dus. In een tent, in de wildernis, in Afrika. Als we in Londen waren, zou ik uit bed stappen, me aankleden en naar een vriendin gaan voor cognac en meelevens. Hier zit ik gevangen onder tentdoek, met rondom dieren die me willen opvreten. Ik word er zo claustrofobisch van dat ik de tentflap zou willen opengooien en gillend de duisternis in zou willen rennen. Het moet door de malariapillen komen dat ik me zo gedeprimeerd voel. Ik wil dat het door de pillen komt, want dat betekent dat het niet mijn schuld is dat ik me zo hopeloos voel. Ik denk dat ik ze gewoon niet meer moet slikken.

Richard is in slaap gevallen. Hoe is het mogelijk dat hij rustig kan inslapen terwijl ik me voel alsof ik op springen sta? Ik hoor hem in- en uitademen, heel ontspannen, heel regelmatig. Het bewijs dat het hem niets kan schelen.

Hij is nog steeds in diepe slaap verzonken als ik de volgende ochtend wakker word. Terwijl het bleke licht van de dageraad door de naden van onze tent dringt, denk ik somber aan de komende dag. Weer zullen we ongemakkelijk naast elkaar in de landrover zitten en proberen beleefd te blijven. Weer zal ik de hele dag muggen van me af moeten slaan en achter struiken moeten plassen. En weer zal ik Richard 's avonds zien flirten en nog een stukje van mijn hart voelen afbreken. Erger kan deze vakantie niet worden, denk ik.

Dan begint een vrouw te gillen.